

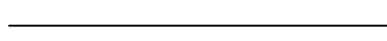
ΕΝΟΤΗΤΑ 10 - ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ**Κείμενο 1****ΒΑΣΙΚΕΣ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ**

Σημείο ονομάζουμε το μικρότερο γεωμετρικό σχήμα, το οποίο δεν έχει διαστάσεις. Για πρακτικούς λόγους παριστάνεται ως τελεία και συμβολίζεται με ένα γράμμα του αλφαβήτου (συνήθως κεφαλαίο).

παράδειγμα: το σημείο

Αν ενώσουμε πολλά σημεία μαζί, τότε σχηματίζεται μια **γραμμή**. Η γραμμή αυτή μπορεί να είναι **τεθλασμένη**, **ευθεία** ή **καμπύλη**.

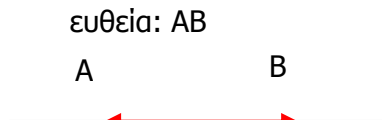
τεθλασμένη γραμμή:

ευθεία γραμμή:

καμπύλη γραμμή:

Ευθεία γραμμή λέγεται το γεωμετρικό σχήμα, που διέρχεται από δύο σημεία και εκτείνεται επ' άπειρο. Συμβολίζεται συνήθως με ένα μικρό γράμμα του αλφαβήτου ή με δύο σημεία της.

παράδειγμα:

ευθεία: (ε) ή ευθεία: AB

Ημιευθεία λέγεται το γεωμετρικό σχήμα, που έχει αρχή ένα σημείο και εκτείνεται σε ευθεία γραμμή επ' άπειρο. Συμβολίζεται με το σημείο αρχής της και ένα μικρό γράμμα της αλφαβήτου.

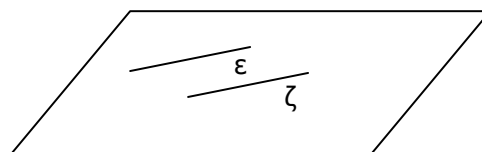
παράδειγμα: ημιευθεία Ax

 A x

Παράλληλες λέγονται δύο ευθείες του επιπέδου, που δεν τέμνονται. Συμβολίζονται με //

παράδειγμα:

(ε) // (ζ)

Ευθύγραμμο τμήμα ονομάζεται το τμήμα μιας ευθείας, που περιλαμβάνεται μεταξύ δύο σημείων της. Συμβολίζεται με τα σημεία αρχής και τέλους.

παράδειγμα: ευθύγραμμο τμήμα AB

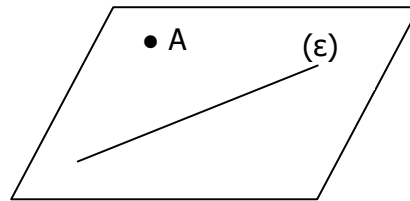
Επίπεδο ονομάζεται το γεωμετρικό σχήμα, το οποίο διέρχεται από τρία τουλάχιστον σημεία, τα οποία δεν βρίσκονται στην ίδια ευθεία, και εκτείνεται επ' άπειρο. Συμβολίζεται με ένα κεφαλαίο γράμμα της αλφαβήτου ή το όνομα μιας ευθείας του μέσα σε παρένθεση και ενός σημείου του.

παράδειγμα:

επίπεδο: (Π)

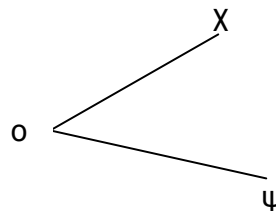
επίπεδο: (ε, A)

Δύο ημιευθείες με την ίδια αρχή χωρίζουν το επίπεδο σε δύο τμήματα, που το κάθε ένα από αυτά λέγεται **γωνία**. Οι ημιευθείες αυτές ονομάζονται πλευρές της γωνίας και η κοινή τους αρχή, κορυφή της γωνίας. Οι γωνίες συμβολίζονται με τρεις τρόπους:

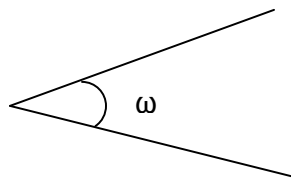
α) με τα ονόματα των ημιευθειών χρησιμοποιώντας σαν μεσαίο γράμμα την κοινή τους αρχή (κορυφή)

παράδειγμα: γωνία $\hat{\chi\psi}$

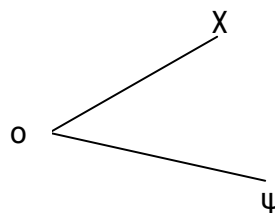
β) με ένα μικρό γράμμα

παράδειγμα: γωνία $\hat{\omega}$

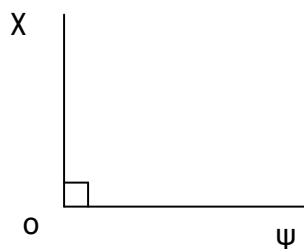

γ) με το γράμμα της κορυφής, εφ' όσον μας εξυπηρετεί

παράδειγμα: γωνία \hat{O}

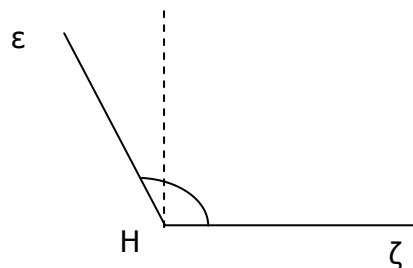
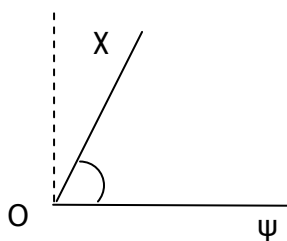

Ορθή λέγεται η γωνία, που οι πλευρές της είναι κάθετες.
 παράδειγμα: Η γωνία $\hat{\chi\omicron\psi}$ είναι ορθή

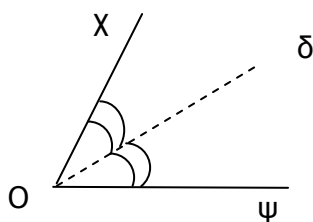
Κάθε γωνία μικρότερη της ορθής λέγεται **οξεία γωνία**, ενώ κάθε γωνία μεγαλύτερη λέγεται **αμβλεία γωνία**.

παράδειγμα: Η γωνία $\hat{\chi\omicron\psi}$ είναι οξεία ενώ η γωνία $\hat{\epsilon\eta\zeta}$ είναι αμβλεία.

Διχοτόμος της γωνίας ονομάζεται η ημιευθεία, που χωρίζει τη γωνία σε δύο ίσες γωνίες.

παράδειγμα: Η οδ είναι διχοτόμος της γωνίας $\hat{\chi\omicron\psi}$

Λεξιλόγιο

Διαστάσεις: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, αριθμού πληθυντικού, πτώσης αιτιατικής (η διάσταση)

Π.χ. Το παραλληλόγραμμο έχει δύο διαστάσεις, το μήκος και το πλάτος.

Κλίση:

η διάσταση	οι διαστάσεις
της διάστασης	των διαστάσεων
την διάσταση	τις διαστάσεις
διάσταση	διαστάσεις

Συμβολίζεται: ρήμα, έγκλισης οριστικής, χρόνου ενεστώτα, φωνής παθητικής, προσώπου γ', αριθμού ενικού, συζυγίας α' (συμβολίζομαι)

Π.χ. Η ειρήνη συμβολίζεται με το περιστέρι.

Αρχικοί χρόνοι: συμβολίζομαι, συμβολιζόμουν, θα συμβολίζομαι, θα συμβολιστώ, συμβολίστηκα, έχω συμβολιστεί, είχα συμβολιστεί, θα έχω συμβολιστεί

Διέρχεται: ρήμα, έγκλισης οριστικής, χρόνου ενεστώτα, φωνής παθητικής, προσώπου γ', αριθμού ενικού, συζυγίας α' (διέρχομαι)

Π.χ. Η αμαξοστοιχία διέρχεται από τα σύνορα.

Αρχικοί χρόνοι: διέρχομαι, διερχόμουν, θα διέρχομαι, θα διέλθω, διήλθα, έχω διέλθει, είχα διέλθει, θα έχω διέλθει

Εκτείνεται: ρήμα, έγκλισης οριστικής, χρόνου ενεστώτα, φωνής παθητικής, προσώπου γ', αριθμού ενικού, συζυγίας α' (εκτείνομαι)

Π.χ. Η παραλία εκτείνεται σε μήκος πολλών χιλιομέτρων.

Αρχικοί χρόνοι: εκτείνομαι, εκτεινόμουν, θα εκτείνομαι, θα εκταθώ, εκτάθηκα, έχω εκταθεί, είχα εκταθεί, θα έχω εκταθεί

Περιλαμβάνεται: ρήμα, έγκλισης οριστικής, χρόνου ενεστώτα, φωνής παθητικής, προσώπου γ', αριθμού ενικού, συζυγίας α' (περιλαμβάνομαι)

Π.χ. Όλοι οι κανόνες περιλαμβάνονται στο παράρτημα, στο τέλος του βιβλίου.

Αρχικοί χρόνοι: περιλαμβάνομαι, περιλαμβανόμουν, θα περιλαμβάνομαι, θα περιληφθώ, περιλήφθηκα, έχω περιληφθεί, είχα περιληφθεί, θα έχω περιληφθεί

Ασκήσεις Λεξιλογίου

1. Αντιστοιχίστε φτιάχνοντας ζευγάρια λέξεων που να ταιριάζουν νοηματικά:

1. διχοτόμος	γωνία
2. ευθύγραμμο	ευθείες
3. παράλληλες	γραμμή
4. τεθλασμένη	της γωνίας
5. αμβλεία	τμήμα

2. Τοποθετείστε τις παρακάτω λέξεις εκεί που πρέπει, με βάση τους ορισμούς που δίνονται:

επίπεδο, τεθλασμένη γραμμή, γωνία, ευθεία, σημείο

1. η συντομότερη γραμμή ανάμεσα σε δύο σημεία
2. στοιχείο του χώρου χωρίς έκταση και σχήμα
3. το σχήμα που διέρχεται από τρία τουλάχιστον σημεία
4. δύο γραμμές που έχουν κοινή κορυφή
5. γραμμή που αποτελείται από ευθύγραμμο τμήματα

Ασκήσεις Κατανόησης

1. Σωστό ή Λάθος;

1. Οι δύο πλευρές της ορθής γωνίας είναι κάθετες.
2. Το γεωμετρικό σχήμα που έχει αρχή ένα σημείο και εκτείνεται επ' άπειρο λέγεται ευθεία.
3. Το σημείο -γεωμετρικό σχήμα- έχει μήκος.
4. Οι παράλληλες γραμμές δεν τέμνονται.
5. Η διχοτόμος χωρίζει την ευθεία σε δύο ίσα τμήματα.

2. Συμπληρώστε τις προτάσεις με τις λέξεις του πλαισίου στον σωστό τύπο:

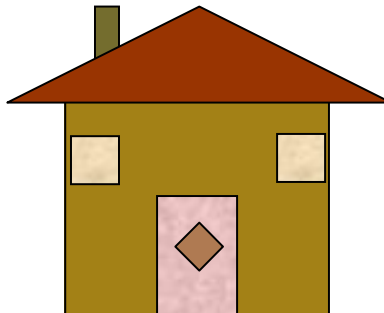
ημιευθεία, οξεία, σημείο, ευθύγραμμο τμήμα, γωνία, επίπεδο, ευθεία γραμμή

..... λέγεται το γεωμετρικό σχήμα, που διέρχεται από δύο και εκτείνεται επ' άπειρο. ονομάζεται το τμήμα μιας ευθείας, που περιλαμβάνεται μεταξύ δύο σημείων της. ονομάζεται το γεωμετρικό σχήμα, το οποίο διέρχεται από τρία τουλάχιστον σημεία τα οποία δεν βρίσκονται στην ίδια ευθεία. Δύο με την ίδια αρχή χωρίζουν το επίπεδο σε δύο τμήματα, που το κάθε ένα από αυτά λέγεται Κάθε γωνία μικρότερη της ορθής λέγεται

Κείμενο 2**Γεωμετρικά σχήματα**

Ο μικρός Χριστόφορος, που πηγαίνει στη Β' Δημοτικού παρατηρεί με τον πατέρα του μια ζωγραφιά στο Αναγνωστικό του.

- Πατέρας: Χριστόφορε, έλα να θυμηθούμε τις ονομασίες των επίπεδων σχημάτων.
- Χριστόφορος: Νομίζω ότι τα έχω μάθει. Για να δοκιμάσουμε.
- Πατέρας: Πώς ονομάζεται το σχήμα των παραθύρων του σπιτιού;
- Χριστόφορος: Αυτό το ξέρω σίγουρα. Λέγονται **τετράγωνα**.
- Πατέρας: Σωστά. Και έχουν όλες τις πλευρές τους ίσες και κάθετες μεταξύ τους.
- Χριστόφορος: Και το σχήμα της πόρτας λέγεται **ορθογώνιο**.
- Πατέρας: Ναι. **Ορθογώνιο παραλληλόγραμμο**. Ωραία. Όμως, το παραθυράκι της πόρτας πώς ονομάζεται;
- Χριστόφορος: Αυτό νομίζω ότι δεν το ξέρω. Αλλά δεν έχουμε τόσο λεπτομερή μαθήματα στο Αναγνωστικό.
- Πατέρας: Δεν πειράζει. Δεν είναι τόσο συνηθισμένο. Λέγεται **ρόμβος**.
- Χριστόφορος: Ρόμβος, λοιπόν. Εντάξει, και οι ρόδες του αυτοκινήτου έχουν σχήμα κύκλου.
- Πατέρας: Βλέπω ότι τα θυμάσαι μια χαρά. Για να δούμε, τώρα, πώς λέγεται το σχήμα της σκεπής;
- Χριστόφορος: Εντάξει, αυτό το ξέρω και από τις εκπομπές της τηλεόρασης που δεν μπορώ να τις δω, αν δεν ρωτήσω εσένα ή τη μαμά... Είναι το **τρίγωνο**.
- Πατέρας: Είσαι πολύ παρατηρητικός. Μπράβο! Ας μάθουμε, λοιπόν, και δυο νέα σχήματα. Τα παράθυρα του αυτοκινήτου βλέπεις τι σχήμα έχουν;
- Χριστόφορος: Ναι. Πώς λέγονται ;
- Πατέρας: Το σχήμα αυτό λέγεται **τραπέζιο**. Είναι εύκολο να το θυμάσαι, αν θυμάσαι το τραπέζι του φαγητού .
- Χριστόφορος: Έχεις δίκιο. Τραπέζι - τραπέζιο. Εύκολο!
- Πατέρας: Ωραία. Τώρα πρόσεξε το τελευταίο παράθυρο του αυτοκινήτου.
- Χριστόφορος: Το βλέπω. Πώς λέγεται;
- Πατέρας: Αυτό το σχήμα είναι το **πλάγιο παραλληλόγραμμο**.
- Χριστόφορος: Πλάγιο παραλληλόγραμμο. Λίγο δύσκολο, αλλά θα το θυμάμαι.
- Πατέρας: Μπράβο! Φαίνεται ότι δεν ήσουν τεμπέλης στα μαθήματα, αλλά αντίθετα πολύ επιμελής! Τώρα που τελειώσαμε με τα γεωμετρικά σχήματα, μπορούμε να παίξουμε έναν αγώνα στο Nintendo. Πάμε!
- Χριστόφορος: Τέλεια! Πάμε!

Ορολογία

Τετράγωνο: το ορθογώνιο (παραλληλόγραμμο) που είναι και ρόμβος, το τετράπλευρο που έχει τις πλευρές του παράλληλες και ίσες και τις γωνίες του ορθές.

Π.χ. Το σχήμα αποτελείται από ένα τετράγωνο 4x4 και μπορεί να χωριστεί σε 16 μικρά τετράγωνα 1x1.

Ορθογώνιο, ορθογώνιο παραλληλόγραμμο: το παραλληλόγραμμο που μία του γωνία είναι ορθή (επομένως όλες οι γωνίες του είναι ορθές).

Π.χ. Το ποδόσφαιρο παίζεται σε ένα ορθογώνιο παραλληλόγραμμο γήπεδο με επίπεδη επιφάνεια.

Ρόμβος: το παραλληλόγραμμο που έχει τις διαδοχικές του πλευρές και τις απέναντι γωνίες του ίσες.

Π.χ. Οι διαγώνιες του ρόμβου διχοτομούνται.

Τρίγωνο: το σχήμα που αποτελείται από τρεις πλευρές, που ανά δύο τέμνονται μεταξύ τους.

Π.χ. Ανάλογα με τις πλευρές του, ένα τρίγωνο μπορεί να είναι σκαληνό, ισοσκελές, ισόπλευρο.

Τραπεζίο: το τετράπλευρο σχήμα, του οποίου οι δύο μόνο πλευρές είναι παράλληλες.

Π.χ. Η μικρή και η μεγάλη βάση του τραπεζίου είναι οι παράλληλες πλευρές του.

Πλάγιο παραλληλόγραμμο: το τετράπλευρο που έχει τις απέναντι πλευρές του ανά δύο παράλληλες και ίσες.

Π.χ. Μια διαγώνιος χωρίζει ένα παραλληλόγραμμο σε δύο ίσα τρίγωνα.

Λεξιλόγιο

Κάθετες: επίθετο, γένους θηλυκού, αριθμού πληθυντικού, πτώσης αιτιατικής (κάθετος-η-ο)

Π.χ. Η οδός στην οποία μένουμε είναι κάθετη στη λεωφόρο.

Κλίση:

κάθετος	κάθετη	κάθετο
κάθετου	κάθετης	κάθετου
κάθετο	κάθετη	κάθετο
κάθετε	κάθετη	κάθετο
κάθετοι	κάθετες	κάθετα
κάθετων	κάθετων	κάθετων
κάθετους	κάθετες	κάθετα
κάθετοι	κάθετες	κάθετα

Λεπτομερή: επίθετο, γένους ουδετέρου, αριθμού πληθυντικού, πτώσης αιτιατικής (λεπτομερής-ής-ές)

Π.χ. Δίνω πάντα λεπτομερείς οδηγίες.

Κλίση:

λεπτομερής	λεπτομερής	λεπτομερές
λεπτομερούς	λεπτομερούς	λεπτομερούς
λεπτομερή	λεπτομερή	λεπτομερές

λεπτομερείς	λεπτομερείς	λεπτομερή
λεπτομερών	λεπτομερών	λεπτομερών
λεπτομερείς	λεπτομερείς	λεπτομερή

Εκπομπές: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, αριθμού πληθυντικού, πτώσης αιτιατικής (η εκπομπή)

Π.χ. Η εκπομπή είναι ποικίλης ύλης και προβάλλεται καθημερινά στις 7:00.

Κλίση:

η εκπομπή	οι εκπομπές
της εκπομπής	των εκπομπών
την εκπομπή	τις εκπομπές
εκπομπή	εκπομπές

Παρατηρητικός: επίθετο, γένους αρσενικού, αριθμού ενικού, πτώσης ονομαστικής (παρατηρητικός-ή-ό)

Π.χ. Ο μελετητής ήταν τόσο παρατηρητικός που από τις μικρές λεπτομέρειες του πίνακα κατάλαβε αμέσως τον ζωγράφο του.

Κλίση:

παρατηρητικός	παρατηρητική	παρατηρητικό
παρατηρητικού	παρατηρητικής	παρατηρητικού
παρατηρητικό	παρατηρητική	παρατηρητικό
παρατηρητικέ	παρατηρητική	παρατηρητικό

παρατηρητικοί	παρατηρητικές	παρατηρητικά
παρατηρητικών	παρατηρητικών	παρατηρητικών
παρατηρητικούς	παρατηρητικές	παρατηρητικά
παρατηρητικοί	παρατηρητικές	παρατηρητικά

Γεωμετρικά: επίθετο, γένους ουδετέρου, αριθμού πληθυντικού, πτώσης αιτιατικής (γεωμετρικός-ής-ό)

Π.χ. Στη Γεωμετρία μιλάμε για τις ιδιότητες των γεωμετρικών σχημάτων.

Κλίση:

γεωμετρικός	γεωμετρική	γεωμετρικό
γεωμετρικού	γεωμετρικής	γεωμετρικού
γεωμετρικό	γεωμετρική	γεωμετρικό
γεωμετρικέ	γεωμετρική	γεωμετρικό

γεωμετρικοί
γεωμετρικών
γεωμετρικούς
γεωμετρικοί

γεωμετρικές
γεωμετρικών
γεωμετρικές
γεωμετρικές

γεωμετρικά
γεωμετρικών
γεωμετρικά
γεωμετρικά

Ασκήσεις Λεξιλογίου

1. Ποια είναι το σχήμα που...:

1. οι δύο μόνο πλευρές του είναι παράλληλες;
2. έχει τις διαδοχικές του πλευρές και τις απέναντι γωνίες του ίσες;
3. αποτελείται από τρεις πλευρές, που ανά δύο τέμνονται μεταξύ τους;
4. έχει τις πλευρές του παράλληλες και ίσες και τις γωνίες του ορθές;
5. μία του γωνία είναι ορθή;

2. Ποια είναι τα παρακάτω σχήματα;

1.
2.
3.
4.
5.

Ασκήσεις Κατανόησης

1. Σωστό ή Λάθος;

1. Ο Χριστόφορος μπορεί να αναγνωρίσει όλα τα γεωμετρικά σχήματα.
2. Το πλάγιο παραλληλόγραμμο δεν τον δυσκολεύει.
3. Τα τετράγωνα έχουν τις πλευρές ίσες και κάθετες μεταξύ τους.
4. Στις εκπομπές της τηλεόρασης βλέπει το σχήμα του ρόμβου.
5. Ο Χριστόφορος είναι επιμελής μαθητής.

2. Συμπληρώστε τα κενά με τις λέξεις από το πλαίσιο στον σωστό τύπο:

τρίγωνο, ορθογώνιο, πλάγιο παραλληλόγραμμο, ρόμβος, τετράγωνο

Ο μικρός Χριστόφορος ξέρει ότι η πόρτα του σπιτιού είναι, τα παράθυρα έχουν το σχήμα των και η σκεπή έχει το σχήμα Κάποιοι απ' αυτά όμως τον δυσκολεύουν, για παράδειγμα, αυτός δεν ξέρει πως τα παραθυράκια της πόρτας είναι και το τελευταίο παράθυρο του αυτοκινήτου είναι

Γραμματική

α. Θεωρία

Επίθετα σε -ης, -ης, -ες

Τα επίθετα αυτής της κατηγορίας μπορεί να είναι οξύτονα ή παροξύτονα. Όσα επίθετα τονίζονται στη λήγουσα ή την παραλήγουσα δεν μετακινούν τον τόνο τους. Οι εξαιρέσεις είναι τα επίθετα σε -ώδης που στη γενική του πληθυντικού κατεβάζουν τον τόνο τους στη λήγουσα. Τα επίθετα αυτά δεν σχηματίζουν κλητική.

	ενικός αριθμός					
	αρσενικό - θηλυκό			ουδέτερο		
ονομαστική	ο,η	ευγενής πλήρης	αμμώδης	το	ευγενές πλήρες	αμμώδες
γενική	του,της	ευγενούς πλήρους	αμμώδους	του	ευγενούς πλήρους	αμμώδους
αιτιατική	τον,την	ευγενή πλήρη	αμμώδη	το	ευγενές πλήρες	αμμώδες
πληθυντικός αριθμός						
ονομαστική	οι	ευγενείς πλήρεις	αμμώδεις	τα	ευγενή πλήρη	αμμώδη
γενική	των	ευγενών πλήρων	αμμωδών	των	ευγενών πλήρων	αμμωδών
αιτιατική	τους,τις	ευγενείς πλήρεις	αμμώδεις	τα	ευγενή πλήρη	αμμώδη

Σε αυτήν την κατηγορία ανήκουν επίσης τα επίθετα ακριβής-ής-ές, ασφαλής-ής-ές, ευτυχής-ής-ές, διαρκής-ής-ές, λεπτομερής-ής-ές, αξιοπρεπής-ής-ές, συνήθης-ης-ες, κακοήθης-ης-ες, μανιώδης-ης-ες, βραχώδης-ης-ες, στοιχειώδης-ής-ες, δασώδης-ης-ες κ.ά.

Παραδείγματα:

Οι μαθητές χρειάζονται λεπτομερείς εξηγήσεις για να καταλάβουν το μάθημα.

Είναι μανιώδης αναγνώστης και διαβάζει συνέχεια.

Επίθετα σε -ύς, -ιά, -ύ

Τα επίθετα σε -ύς, -ιά, -ύ αποτελούν μια μικρή σε αριθμό ομάδα επιθέτων, τα οποία όμως είναι ιδιαίτερα εύχρηστα, όπως *βαθύς, βαρύς, ελαφρύς, μακρύς, παχύς, πλατύς, φαρδύς*. Ο τόνος σε όλη την κλίση πέφτει πάντα στη λήγουσα. Η γενική του ενικού του αρσενικού και του ουδετέρου δεν είναι εύχρηστοι τύποι.

	ενικός αριθμός					
	αρσενικό	θηλυκό		ουδέτερο		
ονομαστική	ο	βαθύς	η	βαθιά	το	βαθύ
γενική	του	(βαθιού)	της	βαθιάς	του	(βαθιού)
αιτιατική	τον	βαθύ	την	βαθιά	το	βαθύ
κλητική		βαθύ		βαθιά		βαθύ
πληθυντικός αριθμός						
ονομαστική	οι	βαθιοί	οι	βαθιές	τα	βαθιά
γενική	των	βαθιών	των	βαθιών	των	βαθιών
αιτιατική	τους	βαθιούς	τις	βαθιές	τα	βαθιά
κλητική		βαθιοί		βαθιές		βαθιά

Παραδείγματα:

Το πρόσωπό της συνήθως έχει μια τραχιά έκφραση.

Οι μεγάλες πόλεις έχουν πλατιούς και μακριούς δρόμους.

Υπάρχουν, επίσης, και ορισμένα επίθετα που σχηματίζονται σε **-ύς, -εία, -ύ**. Κάποια δε, είναι δυνατόν να ακολουθούν και τα δύο πρότυπα. Τα επίθετα σε -ύς, -εία, -ύ χρησιμοποιούνται κυρίως σε στερεότυπες εκφράσεις, όπως αμβλεία γωνία, βαρέα όπλα, ευθεία γραμμή κ.ά.

ενικός αριθμός						
	αρσενικό		θηλυκό		ουδέτερο	
ονομαστική	ο	ευθύς	η	ευθεία	το	ευθύ
γενική	του	ευθέως	της	ευθείας	του	ευθέως
αιτιατική	τον	ευθύ	την	ευθεία	το	ευθύ
κλητική		ευθύ		ευθεία		ευθύ
πληθυντικός αριθμός						
ονομαστική	οι	ευθείς	οι	ευθείες	τα	ευθέα
γενική	των	ευθέων	των	ευθειών	των	ευθέων
αιτιατική	τους	ευθείς	τις	ευθείες	τα	ευθέα
κλητική		ευθείς		ευθείες		ευθέα

Κατά τον τρόπο αυτό, κλίνονται τα επίθετα αμβλύς, βαρύς, οξύς, ευρύς κ.ά.

Επίθετα σε -ης, -α, -ικο

Σχεδόν όλα τα επίθετα αυτής της ομάδας δηλώνουν φυσική εμφάνιση, χαρακτήρα ή διάθεση. Ο τόνος παραμένει στην τελευταία συλλαβή του θέματος σε όλη την κλίση.

ενικός αριθμός						
	αρσενικό		θηλυκό		ουδέτερο	
ονομαστική	ο	ζηλιάρης	η	ζηλιάρα	το	ζηλιάρικο
γενική	του	ζηλιάρη	της	ζηλιάρας	του	ζηλιάρικου
αιτιατική	τον	ζηλιάρη	την	ζηλιάρα	το	ζηλιάρικο
κλητική		ζηλιάρη		ζηλιάρα		ζηλιάρικο
πληθυντικός αριθμός						
ονομαστική	οι	ζηλιάρηδες	οι	ζηλιάρες	τα	ζηλιάρικα
γενική	των	ζηλιάρηδων		-	των	ζηλιάρικων
αιτιατική	τους	ζηλιάρηδες	τις	ζηλιάρες	τα	ζηλιάρικα
κλητική		ζηλιάρηδες		ζηλιάρες		ζηλιάρικα

Όμοια κλίνονται: κατσούφης, κουτσομπόλης, τσιγκούνης κ.ά. , όπως και:

1. τα παράγωγα σε **-άρης, -ιάρης, -ούλης**: ερωτιάρης, πεισματάρης, αρρωσιάρης, γκρινιάρης, ζημιάρης, κοντούλης, φτωχούλης κ.ά.

2. τα επίθετα, που έχουν β' συνθετικό μέρος του σώματος, όπως **λαιμός, μαλλί, μάτι, μύτη, πόδι, φρύδι, χέιλι, χέρι**: μακρολαίμης, σγουρομάλλης, ανοιχτομάτης, ψηλομύτης, στραβοπόδης, απλοχέρης κ.ά.

Επιρρήματα από επίθετα

Τα επιρρήματα προσδιορίζουν ρήματα, επίθετα, άλλα επιρρήματα, ουσιαστικά, αριθμητικά ή και ολόκληρες φράσεις, και δηλώνουν χρόνο, τρόπο, ποσότητα, τόπο, ποιότητα κ.ά. Υπάρχουν δύο κύριες καταλήξεις για τα επιρρήματα που παράγονται από επίθετα: **-α** και **-ως**.

1. Επιρρήματα σε -α

Τα επιρρήματα που λήγουν σε -α σχηματίζονται από επίθετα σε -ος,-η/-α,-ο, από επίθετα σε -ύς-ιά-ύ και από επίθετα σε -ης-α-ικο. Αυτά έχουν πάντα τον ίδιο τύπο με τον τύπο της ονομαστικής και αιτιατικής πληθυντικού του ουδέτερου του αντίστοιχου επιθέτου.

Παραδείγματα:

Επιρρήματα σε -α από επίθετα σε -ος,-η/-α,-ο:

δυτικός-ή-ό	δυτικά
θεωρητικός-ή-ό	θεωρητικά
ξαφνικός-ή-ό	ξαφνικά
όρθιος-α-ό	όρθια
σίγουρος-ή-ό	σίγουρα
σπουδαίος-α-ο	σπουδαία
τελευταίος-α-ο	τελευταία
χαμηλός-ή-ό	χαμηλά
ωραίος-α-ο	ωραία

Επιρρήματα σε -ιά από επίθετα σε -ύς-ιά-ύ:

βαθύς-ιά-ύ	βαθιά
μακρύς-ιά-ύ	μακριά
παχύς-ιά-υ	παχιά
πλατύς-ιά-ύ	πλατιά
φαρδύς-ιά-ύ	φαρδιά

Επιρρήματα σε -α από επίθετα σε -ης-α-ικο:

γκρινιάρης-α-ικο	γκρινιάρικα
ζηλιάρης-α-ικο	ζηλιάρικα
τσαχπίνης-α-ικο	τσαχπίνικα

2. Επιρρήματα σε -ως

Τα επιρρήματα που λήγουν σε -ως σχηματίζονται από δικατάληκτα επίθετα σε -ης-ης-ες. Ο τόνος των επιρρημάτων σε -ως παραμένει στην ίδια συλλαβή με την ονομαστική του

αρσενικού του αντίστοιχου επιθέτου. Εξαιρούνται τα επίθετα σε -ώδης, τα οποία τονίζονται στη λήγουσα.

Παραδείγματα:

αγενής-ής-ές	αγενώς
ακριβής-ής-ές	ακριβώς
προφανής-ής-ές	προφανώς
ουσιώδης-ης-ες	ουσιωδώς

Υπάρχουν μερικά επιρρήματα που προέρχονται από επίθετα σε -ος και χρησιμοποιούνται συνήθως στον τύπο με -ως.

Παραδείγματα:

αδιάκριτος-η-ο	αδιακρίτως
αεροπορικός-ή-ό	αεροπορικώς
επόμενος-η-ο	επομένως
κύριος-α-ο	κυρίως

3. Επιρρήματα με δύο τύπους, σε -α και -ως

Ορισμένα από αυτά τα ζεύγη επιρρημάτων έχουν την ίδια ακριβώς σημασία. Συνήθως ο τύπος σε -ως χρησιμοποιείται πιο πολύ σε επίσημο ύφος λόγου.

Παραδείγματα: απόλυτα / απολύτως βέβαια / βεβαίως σπάνια / σπανίως

Σε μερικές περιπτώσεις, όμως, υπάρχει διαφορά στη σημασία αυτών των επιρρημάτων.

Παράδειγμα: ευχάριστα / ευχαρίστως

Περάσαμε ευχάριστα. (καλά, όμορφα)

Θα με βοηθήσεις; -Ευχαρίστως. (με ευχαρίστηση)

β. Ασκήσεις**1. Συμπληρώστε τον πίνακα με τα επίθετα στον άλλο αριθμό:**

ενικός αριθμός	πληθυντικός αριθμός
	μαυρομάτηδων
ασαφή (αρσ.)	
	αμελών
ελαφριάς	
	γκρινιάρηδες (αιτ.)
	πλατιοί
ασφαλούς	
σγουρομάλλα	
	φαρδιών (θηλ.)
διεθνή (ουδ.)	

2. Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο των επιθέτων:

- Είναι πολύ καλός άνθρωπος, αλλά έχει έναν και γιο. (πεισματάρης, αγενής)
- Μαρία, σε παρακαλώ την επόμενη φορά να είσαι στο ραντεβού μας. (ακριβής)
- Είναι και γι' αυτό το λόγο κανείς δεν θέλει να κάνει παρέα μαζί της. (γκρινιάρης)
- Πρόσεξε τι τρως, επειδή τα φαγητά είναι πολύ (βαρύς, επιβλαβής)
- Η μητέρα της είναι ξανθιά και έχει γαλάζια μάτια, αλλά αυτός είναι και (μαυρομάλλης, μαυρομάτης)

3. Σχηματίστε επιρρήματα από τα παρακάτω επίθετα:

ουσιώδης	
επιμελής	
προσεκτικός	
πεισματάρης	
βαθύς	
ανατολικός	
επιεικής	
ανάλογος	
σαφής	
γκρινιάρης	

4. Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό επίρρημα:

διεθνώς, ιδιαίτερα, συνεπώς, καταρρακτωδώς, αμέσως

1. Πρέπει να είστε προσεκτικοί, όταν περνάτε τον δρόμο.
2. Ο σερβιτόρος θα σας εξυπηρετήσει
3. Χθες έβρεχε και μείναμε στο σπίτι.
4. Το έργο του έγινε γνωστό
5. Ξύπνησα αργά και,, θα αργήσω στη δουλειά μου.

Παιχνιδόλεξα

Σταυρόλεξο

Βρείτε τις λέξεις και λύστε το σταυρόλεξο:

Οριζόντια

1. γεωμετρικό μη ορθογώνιο σχήμα με διαδοχικές πλευρές και τις απέναντι γωνίες του ίσες
2. ημιευθεία που χωρίζει τη γωνία σε δύο ίσες γωνίες
3. γωνία μεγαλύτερη από την ορθή

Κάθετα

1. γωνία μικρότερη από την ορθή
2. είδος γραμμής

		1								
1							2			
2										
			3							

Κρεμάλα

Βρείτε τη λέξη που κρύβεται:

1. Γεωμετρικό σχήμα που μοιάζει με τη σκεπή ενός σπιτιού.
2. Το γεωμετρικό σχήμα, που έχει αρχή ένα σημείο και εκτείνεται σε ευθεία γραμμή επ' άπειρο.
3. Δύο ευθείες που δεν τέμνονται.
4. Κάτι που γίνεται ή συμβαίνει συνήθως.
5. Τετράπλευρο με τις απέναντι πλευρές παράλληλες.

Τ	_____	
Η	_____	
Π	_____	
Σ	_____	
Π	_____	

Παζλ

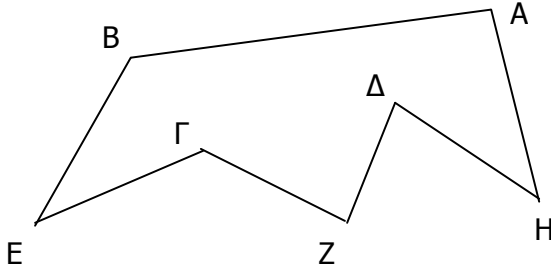
Επιλέξτε το σωστό:

1. Το σημείο συνήθως ως τελεία.
 α. παριστάνει β. παριστάνεται γ. προσφέρεται
2. Για να μάθεις όλα τα γεωμετρικά σχήματα, πρέπει να είσαι μαθητής.
 α. επιμελή β. επιμελούς γ. επιμελής
3. Η περιοχή που ψάχνετε βρίσκεται
 α. ανατολικός β. ανατολικά γ. ανατολικές
4. Δεν μπόρεσε να λύσει την άσκηση, επειδή δεν είχε διαβάσει τις εξηγήσεις.
 α. λεπτομερείς β. λεπτομερή γ. λεπτομερές
5. Οι ευθείες α και β δεν τέμνονται, επομένως είναι
 α. καμπύλες β. τεθλασμένες γ. παράλληλες

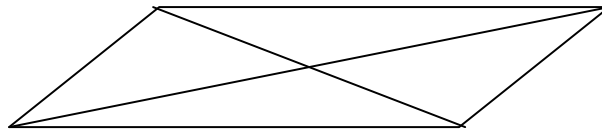

Προβλήματα

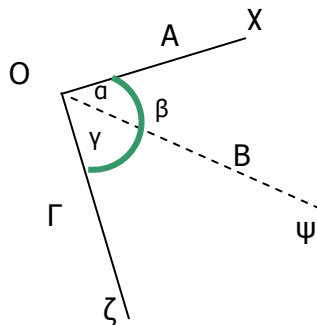
1. Να ονομάσετε όλα τα ευθύγραμμα τμήματα που μπορείτε να διακρίνετε και είναι σχεδιασμένα στο διπλανό σχήμα.

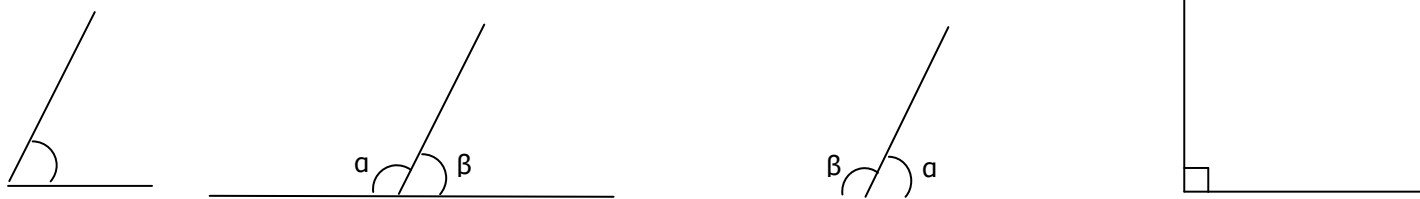
2. Στο παρακάτω σχήμα να ονομάσετε όλα τα ευθύγραμμα τμήματα που μπορείτε να διακρίνετε αφού πρώτα ονομάσετε τα σημεία.

3. Σε μια ευθεία (ϵ) να πάρετε τρία σημεία A,B,Γ. Να ονομάσετε όλες τις ημιευθείες που ορίζονται από κοντά.
4. Να φτιάξετε μια ευθεία (ϵ) και ένα σημείο A έξω από αυτή. Στη συνέχεια, να σχεδιάσετε μια ευθεία παράλληλη με την (ϵ) που να περνά από το σημείο A.
5. Να ονομάσετε όλες τις γωνίες του σχήματος.

6. Να ονομάσετε τις παρακάτω γωνίες ως προς το μέγεθος τους. (π.χ. οξεία)

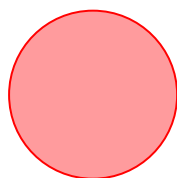
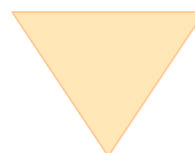
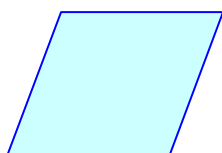

7. Να ονομάσετε το σχήμα των παρακάτω αντικειμένων.

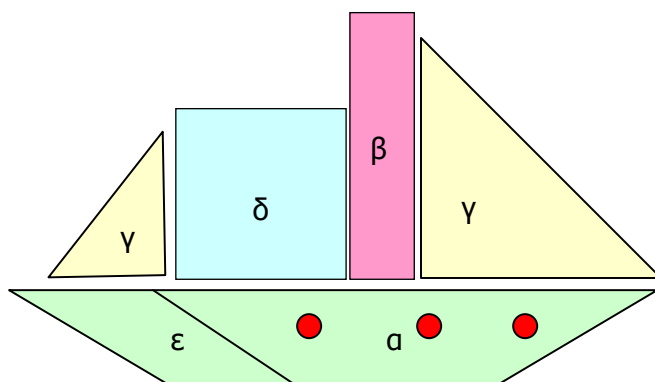
- α. χαρτονόμισμα 20€
- β. κέρμα 50 λεπτών
- γ. πλευρά ενός ζαριού
- δ. το κεφαλαίο γράμμα δ.

8. Ονομάστε τα παρακάτω σχήματα.

9. Ονομάστε τα σχήματα των τμημάτων του καραβιού.

10. Να σχεδιάσετε έναν άνθρωπο με τα παρακάτω χαρακτηριστικά.

κεφάλι	→	κύκλος
κορμός	→	τετράγωνο
πόδια	→	ορθογώνιο παραλληλόγραμμο
χέρια	→	πλάγιο παραλληλόγραμμο
παλάμες	→	ρόμβος
καπέλο	→	τρίγωνο
παπούτσια	→	τραπέζια

